



ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี
Factors Related to Elderly Health Promotion Practice among Village Health
Volunteers Nong Makha Mong Subdistrict, Dan Chang District,
Suphan Buri Province

อัมรา อุบล*, ณฐา เมธาบุษยาธร

Umara Ubon, Natha Methabutsayathon

มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Western University

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding author: Umara Ubon, E-mail : umara1225@gmail.com)

(Received: September 2, 2024; Revised: October 10, 2024; Accepted: November 12, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้คืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ในตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 194 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่มเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากนั้นเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ทั้งนี้ แบบสอบถามได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน เพื่อให้มั่นใจว่าเนื้อหาครบถ้วนและถูกต้อง การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปดำเนินการด้วยวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ได้แก่ การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ ใช้สถิติไคสแควร์และสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 66.49 ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 85.05 และแรงสนับสนุนทางสังคม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 87.11 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แก่ อายุ และสถานภาพสมรส มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ($r = 0.47$) และแรงสนับสนุนทางสังคม ($r = 0.59$) มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$ ดังนั้นการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจึงควรสร้างแรงจูงใจและเพิ่มการสนับสนุนทางสังคม

คำสำคัญ : การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพ, ผู้สูงอายุ, อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

Abstract

This study is survey research aimed at examining factors related to elderly health promotion practice among village health volunteers Nong Makha Mong Subdistrict, Dan Chang District, Suphan Buri Province. The sample group in this study consisted of 194 village health volunteers (VHVs) from Nong Makha Mong Subdistrict, Dan Chang district, Suphan Buri province. The researcher used a cluster sampling method to select the participants and collected data through questionnaires. The questionnaire was validated for content accuracy by three experts to ensure completeness and correctness of the content. General data analysis was conducted using various statistical methods, including frequency, percentage, mean, and standard deviation. Additionally, chi-square and Pearson's correlation coefficient statistics were used to analyze the relationships between variables.

The results showed that the overall level of health promotion activities for the elderly among the sample was high, accounting for 66.49%. The overall level of work motivation was also high, at 85.05%, and social support was similarly high at 87.11%. Factors significantly associated with promotion practice among village health volunteers included age and marital status, with statistical significance at $p < 0.05$. Work motivation ($r = 0.47$) and social support ($r = 0.59$) were moderately and positively correlated with health promotion activities for the elderly, with statistical significance at $p < 0.05$. Therefore, enhancing the capacity of village health volunteers in elderly health promotion should focus on fostering motivation and increasing social support.

Keywords: Health promotion activities, Elderly, Village health volunteers

บทนำ

กระทรวงสาธารณสุขกำหนดให้ ปี พ.ศ.2566 เป็นปีแห่งสูงวัยไทย เน้นภารกิจดูแลผู้สูงอายุทุกคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ภายใต้แนวทางการดูแลผู้สูงอายุระยะยาวโดยมีแนวคิดการดูแลโดยชุมชน ได้ถูกนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพและช่วยเหลือผู้สูงอายุ มุ่งใช้ศักยภาพและทรัพยากรในชุมชนการมีส่วนร่วมของประชาชนดำเนินงานเพื่อชุมชนโดยชุมชนทั้งนี้จะให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลจากรายงานผู้สูงอายุประเทศไทยปีพ.ศ. 2567 มีจำนวน 13.2 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 20.05 ของประชากรทั้งประเทศ (กรมการปกครอง, 2567) จากการที่จำนวนประชากรวัยผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว รัฐบาลได้กำหนดนโยบายและแผนงานสาธารณสุขให้คนไทยได้รับการพัฒนาศักยภาพทุกช่วงวัย แต่เนื่องจากบริบทของพื้นที่แต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันเป็นอย่างมากการเข้าถึงสถานบริการทางการแพทย์เป็นไปอย่างสะดวกสถานบริการทางการแพทย์มีความสะดวกทางด้านเครื่องมืออุปกรณ์เทคโนโลยีและบุคลากรมีสถานพยาบาลทางการแพทย์ทั้งของรัฐและเอกชนให้บริการเป็นจำนวนมาก แต่ในส่วนพื้นที่ชนบทห่างไกลซึ่ง เป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ อย่างประสบปัญหาทั้งจำนวนสถานบริการทางการแพทย์เครื่องมือเทคโนโลยีและขาดบุคลากรทางด้านสาธารณสุขจำนวนมาก ทำให้กลวิธีของภาครัฐที่

จะนำมาใช้ ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสุขภาพของประชาชน คือกลวิธีสาธารณสุขมูลฐาน ที่เน้นหลักการมีส่วนร่วมและการพึ่งตนเองด้านสุขภาพ ของประชาชน มุ่งเน้นให้ประชาชนแสดงบทบาทในการดูแลสุขภาพของตนเองครอบครัวชุมชนสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนเพื่อชุมชนได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกำลังหลักที่มีส่วนร่วมสำคัญมีความใกล้ชิดกับชุมชนมากที่สุดคืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (ขลิยา ศิริกาลและคณะ, 2561)

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นส่วนสำคัญของระบบสุขภาพปฐมภูมิ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเข้มแข็งมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสุขภาพของชุมชนอย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะการดูแลแม่และเด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยโรคเรื้อรังในชุมชน ตลอดจนการเฝ้าระวังโรคในชุมชน ด้วยบทบาทที่ท้าทายความสามารถของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อันได้แก่เป็นผู้นำการขับเคลื่อนและการจัดการสุขภาพของชุมชน เพื่อสนับสนุนให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ เพิ่มความสามารถดูแลสุขภาพของตนเองทั้งในรายบุคคลและชุมชน การปฏิบัติงานเชิงรุกในฐานะผู้นำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาเบื้องต้นของสังคม เศรษฐกิจ และความสามารถเชื่อมปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งการค้นหาสาเหตุของปัญหา และกำหนดแนวทางหรือวิธีป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้น (กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, 2567)

พื้นที่ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มี ค่าสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุร้อยละ 22.63 ของประชากรทั้งหมด (กรมการปกครอง, 2567) โดยมีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 321 คน (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ, 2567) ถือเป็นตำบลหนึ่งที่เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเป็นบุคคลที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยดูแลสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และอยู่ในครอบครัวและชุมชนอย่างอบอุ่น โดยการเสริมสร้างจิตสำนึกให้ครอบครัว ชุมชนตระหนักและให้ความสำคัญกับการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน เผยแพร่ความรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุสำรวจผู้สูงอายุในชุมชน เฝ้าระวังสุขภาพผู้สูงอายุ ส่งเสริมการดูแลสุขภาพที่เหมาะสมตามสถานะ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลร่วมวางแผนแก้ไขปัญหาพร้อมกับชุมชนและท้องถิ่นโดยกลุ่มภาคีเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นบุคคลใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ มีความเข้าใจบริบท ทั้งเชิงภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม ของพื้นที่ได้ดี เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของชุมชนและมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุอย่างจริงจังเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบายของรัฐบาลในการเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชากรผู้สูงอายุต่อไป

จากการทบทวนงานศึกษา ผู้วิจัยสนใจศึกษา ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุข ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และแรงสนับสนุนทางสังคม มาศึกษาในพื้นที่ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งยังไม่พบการศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุข ว่ามีความสามารถในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย มากน้อยเพียงใด ต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน กับ การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน กับ การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม กับ การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

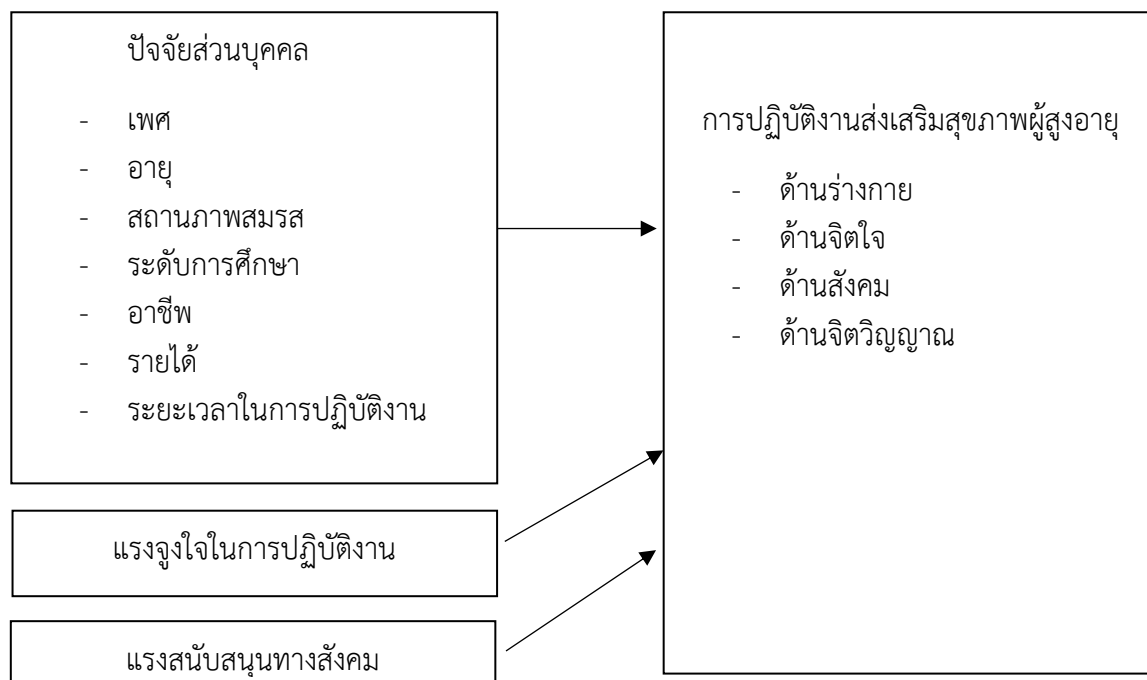
สมมติฐานของการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
2. แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน
3. แรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี รูปแบบการวิจัยการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษา วิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัย ขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เพื่อส่งถึงสำนักงานสาธารณสุขอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นพื้นที่ศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 321 คน (กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน, 2567) กำหนดเกณฑ์ในการคัดตัวอย่างเข้าร่วมโครงการวิจัย มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานหน้าที่เป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน โดยนับตั้งแต่วันที่ได้รับการขึ้นทะเบียนครบ 1 ปีเต็ม และมีอายุ 20 ปีขึ้นไป สามารถอ่าน เข้าใจภาษาไทย และสามารถกรอกแบบสอบถามด้วยตนเองได้ สมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัย โดยได้รับการบอกข้อมูลโครงการวิจัยอย่างครบถ้วน เกณฑ์การคัดตัวอย่างออกจากโครงการวิจัย ขอดอนตัวในช่วงที่เก็บรวบรวมข้อมูล และมีอาการเจ็บป่วยในช่วงที่เก็บรวบรวมข้อมูลจนไม่สามารถตอบแบบสอบถามได้

กลุ่มตัวอย่าง อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 194 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรในการคำนวณของ Daniel (2010) สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างที่ทราบจำนวนประชากรของ Daniel (2010) แทนค่าในสูตรได้ดังนี้

$$n = \frac{N Z_{\alpha/2}^2 P(1-P)}{Z_{\alpha/2}^2 P(1-P) + (N-1)d^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

$Z_{\alpha/2}$ = ค่าสถิติมาตรฐาน จากตาราง Z ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96

N = จำนวนประชากรในการศึกษาจำนวน 321 คน

P = 0.50 (พิมลกันต์ ดีบุญศรี และวิราสิริ วสิวีร์สิวี, 2566)

d = ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ผู้วิจัยยอมรับได้กำหนดเท่ากับ 0.05

แทนค่าในสูตรข้างต้นจะได้จำนวนตัวอย่าง ดังนี้

ขนาดตัวอย่างการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ 175.12 คน ปัดเป็นจำนวน 176 จากการแทนค่าสูตรของ Daniel (2010) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 176 คน เพื่อป้องกันการสูญหายของกลุ่มอย่างหรือความผิดพลาดจากการเก็บข้อมูลผู้วิจัยจึงทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเพิ่มร้อยละ 10 เท่ากับ 18 คน รวมทั้งสิ้น 194 คน สุ่มการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม โดยแบ่งสมาชิกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองมะค่าโมง ประกอบไปด้วย 3 สถานบริการ และใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีจับสลาก (Lottery) เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบที่ไม่ใส่คืน ประเมินค่าสัดส่วนของประชากร โดยการเทียบบัญญัติไตรยางศ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และแบบเติมข้อความ (Open - Ended) จำนวนทั้งหมด 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าเป็นแบบเลือกตอบ ทุกข้อคำถามเป็นเชิงบวก ระดับความเห็นด้วยทั้ง 5 ระดับของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 12 ข้อ

ส่วนที่ 3 แรงสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าเป็นแบบเลือกตอบ ทุกข้อคำถามเป็นเชิงบวก ระดับความเห็นด้วยทั้ง 5 ระดับของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 15 ข้อ

ส่วนที่ 4 การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่าเป็นแบบเลือกตอบ ทุกข้อคำถามเป็นเชิงบวก ระดับความเห็นด้วยทั้ง 5 ระดับของ Likert Scale คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง และไม่เคยเลย จำนวน 20 ข้อ

สามารถแปลผลสามารถจัดได้ดังนี้ (Bloom, 1975)

ร้อยละ 80 ขึ้นไป	ระดับมาก
ร้อยละ 60 -79.99	ระดับปานกลาง
น้อยกว่าร้อยละ 60	ระดับน้อย

การหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จะแปลความหมายขนาดของความสัมพันธ์ได้ต่อเมื่อพบว่าทดสอบด้วยสถิติแล้วพบว่ามีความสำคัญทางสถิติเท่านั้น เกณฑ์การแปลผลขนาดความสัมพันธ์บาร์ทซ์ (Bartz,1999 อ้างถึงใน สุภามาส อังศุโชติ,2556) ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่าสหสัมพันธ์ทางบวก	ค่าสหสัมพันธ์ทางลบ	
0.81 ถึง 1.00	-0.81 ถึง -1.00	สูงมาก
0.61 ถึง 0.80	-0.61 ถึง -0.80	สูง
0.41 ถึง 0.60	-0.41 ถึง -0.60	ปานกลาง
0.21 ถึง 0.40	-0.21 ถึง -0.40	ต่ำ
0.00 ถึง 0.20	0.00 ถึง -0.20	ต่ำมาก

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ซึ่งจากการนำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยงตรง พบว่าคำถามทุกข้อได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.67 นำเครื่องมือวิจัยไปทดลองใช้ (Try out) กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบลวังคัน อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำผลการทดลองมาใช้คำนวณเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยแบบสอบถามทั้งฉบับ มีค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับ เท่ากับ 0.93 แบบสอบถามด้านแรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.94 แบบสอบถามด้านแรงสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.92 และแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.90

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น เพื่อส่งถึงสำนักงานสาธารณสุขอำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เป็นพื้นที่ศึกษา และขอความอนุเคราะห์การเก็บรวบรวมข้อมูลในการดำเนินการวิจัย ติดต่อประสานงานกับ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรี และสำนักงานสาธารณสุขอำเภอด่านช้าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และรูปแบบวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล เข้าพบกลุ่มตัวอย่างโดยให้เจ้าหน้าที่ โรงพยาบาลด่านช้าง รพ.สต. บ้านหนองอุโลก และ รพ.สต.หนองมะค่าโมง นัดหมายเพื่อเก็บข้อมูลแจกแบบสอบถามให้กับ ตามสัดส่วนของกลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยรับแบบสอบถาม มาตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว จึงนำไปลงรหัสในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูล ตามสัดส่วนของกลุ่มเป้าหมาย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติเชิงพรรณนา เพื่อสรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในการบรรยายในลักษณะของข้อมูล โดยการหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน
2. สถิติเชิงอนุมาน เพื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน แรงจูงใจของการปฏิบัติงาน แรงสนับสนุนทางสังคม กับ การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และสถิติไคสแควร์

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ได้ผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น ในการประชุมคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2567 ตามรหัสโครงการเลขที่ HE-WTU 2567 - 0053 เอกสารรับรองเลขที่ WTU 2567 - 0053

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 69.59 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี ร้อยละ 38.66 อายุเฉลี่ย 50.94 อายุต่ำสุดเท่ากับ 20 ปี และอายุสูงสุดเท่ากับ 85 ปี มีสถานภาพสมรสมากที่สุด ร้อยละ 54.64 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 46.39 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ เกษตรกรรมมากที่สุด ร้อยละ 37.63 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากที่สุด ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ร้อยละ 57.22 รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เท่ากับ 8,681.44 บาท มีรายได้น้อยที่สุด 2,000 บาทต่อเดือน และรายได้มากที่สุด 70,000 บาทต่อเดือน มีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม.มากที่สุด ระหว่าง 20-29 ปี ร้อยละ 37.11 โดยมีระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม.เฉลี่ย 18.37 ปี ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม.น้อยที่สุด 1 ปี และระยะเวลาในการปฏิบัติงานในตำแหน่ง อสม. มากที่สุด 39 ปี

2. การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 1 ระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี (n=194)

การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	ระดับมาก	ระดับปานกลาง	ระดับน้อย
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ	129 (66.49)	60 (30.93)	5 (2.58)
-ด้านจิตใจ	141 (72.68)	40 (20.62)	13 (6.70)
-ด้านสังคม	133 (68.56)	43 (22.16)	18 (9.28)
-ด้านจิตวิญญาณ	128 (65.98)	47 (24.23)	19 (9.79)
-ด้านร่างกาย	123 (63.40)	56 (28.87)	15 (7.73)

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 66.49 รองลงมาระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 30.93 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 2.58 ตามลำดับ ในส่วนของการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่าง รายด้านเรียงตามลำดับ ได้แก่ 1) ด้านจิตใจ ระดับมาก ร้อยละ 72.68 ระดับปานกลาง ร้อยละ 20.62 และระดับน้อย ร้อยละ 6.70 2) ด้านสังคม ระดับมาก ร้อยละ 68.56 ระดับปานกลาง ร้อยละ 22.16 และระดับน้อย ร้อยละ 9.28 3) ด้านจิตวิญญาณ ระดับมาก ร้อยละ 65.98 ระดับปานกลาง ร้อยละ 24.23 และระดับน้อย ร้อยละ 9.79 และ 4) ด้านร่างกาย ระดับมาก ร้อยละ 63.40 ระดับปานกลาง 28.87 และระดับน้อย ร้อยละ 7.73 ตามลำดับ

3. แรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 2 ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี (n=194)

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	จำนวน	ร้อยละ
ระดับมาก	165	85.05
ระดับปานกลาง	29	14.95
รวม	194	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 85.05 รองลงมา และระดับปานกลาง คิดเป็น ร้อยละ14.95 ตามลำดับ

4.แรงสนับสนุนทางสังคม ในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 3 ระดับแรงสนับสนุนทางสังคม ในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี (n=194)

แรงสนับสนุนทางสังคม	ระดับมาก	ระดับปานกลาง	ระดับน้อย
	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)	จำนวน(ร้อยละ)
แรงสนับสนุนทางสังคม	169 (87.11)	17 (8.76)	8 (4.13)
-ด้านข้อมูลข่าวสาร	181 (93.30)	3 (1.55)	10 (5.15)
-ด้านข้อมูลข่าวสาร	181 (93.30)	3 (1.55)	10 (5.15)
-ด้านอารมณ์	167 (86.08)	16 (8.25)	11 (5.67)
-ด้านการยอมรับ	166 (85.57)	18 (9.28)	10 (5.15)
-ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม	166 (85.57)	15 (7.73)	13 (6.70)
-ด้านงบประมาณ สิ่งของและแรงงาน	162 (83.50)	23 (11.86)	9 (4.64)

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับแรงสนับสนุนทางสังคมในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 87.11 รองลงมา ระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 8.76 และระดับน้อย คิดเป็นร้อยละ 4.13 ตามลำดับ ในส่วนแรงสนับสนุนทางสังคม ในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของกลุ่มตัวอย่าง รายด้านเรียงตามลำดับ ได้แก่ 1) ด้านข้อมูลข่าวสาร ระดับมาก ร้อยละ 93.30 รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ 1.55 และพบระดับน้อย ร้อยละ 5.15 2) ด้านอารมณ์ ระดับมาก ร้อยละ 86.08 รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ 8.25 และพบระดับน้อย ร้อยละ 5.67 3) ด้านการยอมรับ ระดับมาก ร้อยละ 85.57 รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ 9.28 และพบระดับน้อย ร้อยละ 5.15 4) ด้านการเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ระดับมาก ร้อยละ 85.57 รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ 7.73 และพบระดับน้อย ร้อยละ 6.70 และ 5) ด้านงบประมาณ สิ่งของและแรงงาน ระดับมาก ร้อยละ 83.50 รองลงมา ระดับปานกลาง ร้อยละ 11.86 และพบระดับน้อย ร้อยละ 4.604

5. ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรส กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่าง สถานภาพสมรส กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของ
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัด
สุพรรณบุรี (n=194)

ปัจจัยส่วนบุคคล	การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ			χ^2	p-value
	มาก	ปานกลาง	น้อย		
สถานภาพสมรส					
โสด	11(5.67)	9(4.64)	2(1.03)	14.92	0.021*
สมรส	80(41.24)	23(11.86)	3(1.55)		
หม้าย/หย่า/แยกกันอยู่	38(19.58)	28(14.43)	0(0.00)		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4 พบว่า สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ($p\text{-value}<0.05$)

6.ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และแรงสนับสนุนทางสังคม กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ($n=194$)

ปัจจัย	การปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ		
	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p – value	ระดับความสัมพันธ์
อายุ	0.18	0.013	ต่ำมาก
แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน	0.47	$<0.001^*$	ปานกลาง
แรงสนับสนุนทางสังคม	0.59	$<0.001^*$	ปานกลาง

* $p<0.05$

จากผลการวิเคราะห์ตารางที่ 6 พบว่า อายุ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมากทางบวกกับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน และแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ($r=0.18$, $r=0.47$ และ 0.59 , $p\text{-value}<0.05$ ตามลำดับ)

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อภิปรายผลได้ดังนี้คือ

ภาพรวมการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นบุคคลที่เข้าถึงประชาชนชุมชนและผู้สูงอายุได้ง่าย เพราะเป็นตัวแทนที่ถูกเลือกมาจากประชาชนในท้องถิ่นจึงได้รับความไว้วางใจจากชุมชน เป็นกลุ่มบุคลากรทางสาธารณสุขที่มีการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุและมีการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ และให้โดยตรงแก่ผู้สูงอายุ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร มูลจิตร (2564) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลกานต์ ตีบบุญศรี และวิราสิริรี วสวีร์สิริ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่าการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก

อายุ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำมากทางบวก ($r=0.18$) กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p<0.05$ สามารถอธิบายได้ว่า อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ช่วงอายุ 50-59 ปี มีผลการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในระดับมากกว่าช่วงอายุอื่น อายุเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อความสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างแม่นยำ มีความผูกพันกับงานที่ตนปฏิบัติ จึงทำก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลกานต์ ตี๋บุญศรี และวิราสิริ วสีวีร์ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า อายุ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p<0.05$ สามารถอธิบายได้ว่าอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี ส่วนมากมีสถานภาพสมรส เนื่องจากครอบครัวเป็นพื้นฐานของการมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันบุคคลในครอบครัวทำให้สามารถปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ โดยอาศัยความเข้าใจซึ่งกันและกันอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธี สุทธิศิลป์ และคณะ (2565) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า สถานภาพสมรส เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมสุขภาพ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก ($r=0.47$) กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p<0.05$ สามารถอธิบายได้ว่า แรงจูงใจถือเป็นสิ่งผลักดันที่ทำให้บุคคลอาจมีปัจจัยมาจากภายในตัวบุคคล เช่นความชอบ ความต้องการการยอมรับและการบรรลุเป้าหมายของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพราะเป็นความภาคภูมิใจเพราะงานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นงานที่มีเกียรติรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า และได้ทำประโยชน์ให้กับสังคม เชื่อมโยงกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หน่วยงานต้นสังกัด ทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลกานต์ ตี๋บุญศรี และวิราสิริ วสีวีร์ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ได้แก่ แรงจูงใจต่อการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

แรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก ($r=0.59$) กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลหนองมะค่าโมง อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p<0.05$ แรงสนับสนุนทางสังคมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ แรงสนับสนุนนี้อาจมาจากหลายแหล่ง รวมถึงกลุ่มบุคคลและองค์กรต่าง ๆ ได้รับการสนับสนุนในการเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ได้รับการชื่นชม ยกย่องต่อการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุจากผู้นำชุมชนหรือบุคคลอื่น ส่งผลให้การสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุประสบความสำเร็จและยั่งยืนมากขึ้น สอดคล้องกับพิมลกานต์ ตี๋บุญศรี และวิราสิริ วสีวีร์ (2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ

ปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ได้แก่ แรงสนับสนุนทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิระดา เสือมาก และประภา เพ็ญสุวรรณ(2566) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะการนำผลวิจัยไปประยุกต์ใช้

1. เพื่อให้สำนักงานสาธารณสุขอำเภอด่านช้าง พัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ในด้านจิตใจ และด้านร่างกาย เพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านได้อย่างต่อเนื่อง
2. ผลการวิจัยพบว่า แรงจูงใจ และแรงสนับสนุนทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อให้สาธารณสุขอำเภอด่านช้าง สร้างขวัญกำลังใจ สร้างแรงจูงใจ เสริมสร้างการสนับสนุนในการดำเนินงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อให้มีความเข้มแข็งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ผู้นำชุมชน และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เพื่อศึกษาหารูปแบบและกลวิธีที่เหมาะสมเพื่อนำมาพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุต่อไป
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เช่น การมีส่วนร่วมของบุคคล หรือบทบาทหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

References

- กองสนับสนุนสุขภาพภาคประชาชน กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2567). กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน(อสม.) http://osm.hss.moph.go.th/uploads/news/22902_Laws_OSM-1.pdf
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ. (2566). คู่มือสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อยกระดับเป็นหมออนามัยประจำหมู่บ้าน. นนทบุรี: กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. (2560). คู่มือมาตรฐานงานสาธารณสุขมูลฐาน.https://www.dla.go.th/servlet/EbookServlet?_mode=read&ebookColum=5985#/page/15
- ชลียา ศิริกาล, แจ่มนภา ไขคำ, แก้วใจ มาลีลัย, และณอมศักดิ์ บุญสุ. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ตำบลธาตุ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี.วารสารสาธารณสุขและวิทยาศาสตร์สุขภาพ, (12), 59-68.

- พิมลกานต์ ตี๋บุญศรี, และวิราสิริ วสีวีร์. (2566). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอแก่งคอย จังหวัด สระบุรี. วารสารวิชาการสาธารณสุขชุมชน, 9(03), 113-113.
- มนตรี แสงโพธิ์, พุฒิพงศ์ มากมาย, ขจรอรุณ พงศ์วิริทธิ์ร, ขวลิท หงส์เลิศสกุล, เมธี สุทธศิลป์, วลัยลักษณ์ พันธุ์. (2565). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมสุขภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลแม่ท้อ อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก. วารสารการบริหารนิติบุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น, 8(4), 1-14.
- วิเชียร มูลจิตร. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารศาสตร์สาธารณสุขและนวัตกรรม. 1(1), 36-50.
- วิระดา เสือมาก, และประภา เพ็ญสุวรรณ. (2566). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในพื้นที่เทศบาลตำบลวิชิต อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต. วารสารสาธารณสุขและสุขภาพศึกษา, 3(2), 14-31.
- สุภมาส อังศ์โชติ. (2556). "การวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน". หน่วยที่ 6 ในเอกสารการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงพิมพ์เอกสารการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน กรุงเทพฯ: เจริญดีมั่นคงพิมพ์
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. (2567). สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร (รายเดือน). <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/>
- Bartz, A.E.(1999). Basics Statistical Concepts. 4" ed. New Jersey: Prentice Hall.
- Bloom, A. (1975). The education of democratic man: Emile. Daedalus, 25(1), 135-153.
- Daniel WW. (2010). Biostatics: Basic Concepts and Methodology for the Health sciences. 9Th ed. Asia: John Wiley & Sons.